

КАРЛОВАЧКА ГИМНАЗИЈА

традиција и савременост

Приредили:

Дејан Ђурђевић, Љиљана Малетин-Војводић
и Зоран Мићуновић



КАРЛОВАЧКА ГИМНАЗИЈА

традиција и савременост

Приредили:

Дејан Ђурђевић, Љиљана Малетин-Војводић и Зоран Мићуновић,
професори Карловачке гимназије

Издавач: Карловачка гимназија
Трг Бранка Радичевића 2, Сремски Карловци
Тел.: +381 (21) 881 777, +381 (21) 881 659
Факс: +381 (21) 881 659
Имејл: karlgimnazija@yahoo.com; www.karlgim.edu.rs

Суиздавач: ИК Прометеј, Нови Сад

За издаваче: Раде Зејак, директор
Зоран Колунџија, директор

Лектура: Ненад Војводић, професор

Дизајн и прелом: ИК Прометеј, Нови Сад

Фотографија на корицама, Љиљана Малетин-Војводић
Карловачка гимназија:

Фотографије Гимназије Љиљана Малетин-Војводић
(екстеријер, ентеријер, детаљи):

Снимци раритетних књига: Дејан Ђурђевић

Фотографија Дајана Милисавић
Двориште Карловачке гимназије (стр. 44):

Фотографија на стр. 81: Даша Брадић

Снимци са Дана толеранције и љубави: Ученици Карловачке гимназије

Фотографија из мјузикла Лак за косу: Бранислав Станковић

Остале фотографије: Архива Прометеја

Штампа: ТАМПОГРАФ, Нови Сад

КАРЛОВАЧКА ГИМНАЗИЈА

традиција и савременост



Карловачка гимназија
Сремски Карловци



ПРОМЕТЕЈ

Hauptplatz.
Главна пшана.

Gruss aus Sr. Karlowitz.
Похтама на Ср. Карлована.

Gruss an
Joh. Maass
J.



Gruss an
Joh. Maass
J.



СРЕМ. КАРЛОВЦИ
Народни Фондови.



Поглед на Сремске Карловце
са терасе Карловачке гимназије



ИСТОРИЈА КАРЛОВАЧКЕ ГИМНАЗИЈЕ

ЛАТИНСКО-СЛОВЕНСКЕ ШКОЛЕ У КАРЛОВЦИМА

Прве школе у српској историји осниване су у манастирима. На простору јужне Угарске, још у XVI веку, богатији Срби одводили су децу у манастирске школе, или су плаћали приватне учитеље који су организовали мешовиту наставу на грчком и српском језику.

Интензивнија борба за оснивање школа отпочела је после Велике сеобе Срба 1690. године, када је патријарх Арсеније III Чарнојевић покушао да оснује гимназију у Сечују.

Прве иницијативе нису биле успешне јер, иако је од почетка XVIII века Србима граничарима било дозвољено оснивање основних школа на просторима Војне крајине, власт је желела да Србе у потпуности искористи као војну подршку на границама пре-

ма Отоманској империји, као и на другим просторима где се указивала потреба за адекватним војним интервенцијама. Бечки двор није желео да оснива ниже, а поготово више школе, у којима би се школовао будући српски грађански слој. Привилеговани статус српског народа на простору Хабсбуршке монархије сублимиран је и потврђиван неколико пута, а односио се на црквено-школску аутономију, која је омогућавала оснивање српских народних школа. Мада је прва објава привилегија датих Србима уследела после прве сеобе, тек 1727. године аустријска влада је издала одобрење за оснивање српских народних школа.

Најозбиљнији проблем за српске архијереје био је избор наставника. Зато је митропо-

лит београдско-карловачки, Мојсеј Петровић (1726–1730), молио руског императора Петра Великог да пошаље учитеље словенског и латинског језика. На сопствену молбу император је од руског Синода добио сјајне препоруке за свршеног студента Кијевске духовне академије, Максима Суворова. У Карловце је млади



Мојсеј Петровић



Поглед на кровове црква из Карловачке гимназије

наставник дошао 1727. године, са 400 примерака буквара Теофана Прокоповича и 100 уџбеника граматике. Били су ово први уџбеници у некој српској школи, које је митрополит чак два пута прештампавао. Доласком Максима Суворова, у Карловцима је основана *Славјанска школа*, а настава у њој обављала се на словенском (српском), грчком и латинском језику. Како је већина ученика била сиромашна, митрополит је одабрао и преуредио једну од дворских кућа за потребе ђачког интерната. Пространа кућа омогућила је ученицима да у њој спавају, обедују и похађају наставу. Зграда Семинариума, како су је тада звали, налазила се у порти Саборног храма, поред Стражиловачког потока.

Већ прве школске године 1728. уписано је 128 ученика

из свих крајева карловачке митрополије. Нови митрополит, Викентије Јовановић (1731–1737), трудио се да обезбеди средства како би омо-

гућио континуирани рад и одржао племениту замисао свог претходника да у Карловцима развија школство. Незадовољан радом и пона-



Митрополит
Викентије Јовановић



Улаз у Гимназију, биста Димитрија Анастасијевића Сабова (рад В. Солдатовића)

шањем Максима Суворова, митрополит се обратио кијевском архиепископу Михаилу Зборовском, са молбом да му пошаље наставнике Кијевске духовне академије. У јесен 1733. године допутовали су Емануил Козачински, Петар Падуновски, Јован Мјенацки и Трифон Климовски. Заједно са њима, у реорганизованој *Латинској школи* радила су двојица протестантских учитеља, за латински и немачки језик, као и ректор Синесије Золуцки.

Године 1737. умире митрополит Викентије Јовановић. Прва генерација ученика завршава *Латинску школу*, али због недостатка сталних материјалних средстава неопходних за њено издржавање, школа престаје с радом. Суочен са новим ратом против Турака и новом сеобом у јужну Угарску,



архијереј Арсеније IV Јовановић-Шакабента није могао да поклони довољно пажње и средстава обнови *Латинске школе*. И мада се убрзо

политичка ситуација променила, патријарх није обновио школу, нарушавајући тиме континуитет рада и залагања својих претходника.



Павле Хенадовић

1748. године, одмах после избора на црквено- народном сабору, митрополит Исаија Антоновић позива народ и свештенство да приложи но-

вац у новоосновани фонд, из којег су се издржавале школе у Карловцима. Сабор прихвата митрополитов предлог, али, на жалост, он убрзо

умире. Након његове смрти митрополит постаје Павле Хенадовић (1749–1768), који је још у време Вићентија Јовановића водио надзор над карловачким школама, свесрдно се залажући и подстичући предлог Исаије Антоновића у вези с обновом рада школа. Чим је ступио на положај митрополита, Хенадовић одлучује „да запустеле школе својих претходника поново оживи, реорганизује и развије”. Због тога је најпре основао Школски фонд (Касу покровобогородичних школа архиепископије и митрополије карловачке), а потом и *Латинску школу* у Карловцима. Први учитељи у овој школи били су јеромонаси манастира Грабовца, Рафаило Стефановић и Петар Несторовић. Поред *Латинске школе*, митрополит је у Карловцима основао: *Малу словенску*

школу, Словено-псалтирску школу, Словено-граматическу и Клирикалну школу. Од 1728. године настава је у свим овим школама почињала 1. октобра, на празник Покрова пресвете Богородице (отуда и назив *покровобогородичне школе*), а завршавала се 15. августа.

Од половине XVIII века, у оквирима карловачке архидијецезе, започиње период успона српских школа. Митрополит више није морао да шаље молбе у Русију, него је међу својим монасима и свештеницима бирао најбоље за рад. Чувени наставници онога доба били су: Јован Рајић, Петар Несторовић, Рафаило Стефановић, Теодор Марковић, Давид Георгијевић, а образовни ниво *Латинске школе* у Карловцима у потпуности је одговарао квалитету латинских школа у монархији. Ученици нису могли похађати наставу у *Латинској школи* без претходне „предспреме”,



Фототипско издање Мирославјевог јеванђеља



Стематографија Христифора Жефаровића.

предмета који се обрађивао током године.

Наставу су у *Латинској школи* тада похађали ученици из свих делова Аустрије и Турске, српске националности. Број ученика је варирао из године у годину, а кретао се у распону од 55 до 80 ђака. Ученици *Латинске школе* су углавном били сиромашни, само мањи број је могао платити стан и храну у Сремским Карловцима; део се издржавао физичким радом, а одређени број ученика је сâм митрополит финансирао сопственим средствима. Током школске године грађани су се често жалили на понашање ученика. За разлику од њих, сâм митрополит, стасао у граду Будиму у којем је проводио буран студентски живот, често је имао разумевања за ђачке несташлуке. Митрополит је са Магистратом

склопио уговор по којем сви ученици карловачке *Латинске школе* одговарају за своја недела искључиво школској власти, односно лично митрополиту. За опасне изгреднике

био је предвиђен затвор, па чак и телесне казне од представника школске власти. Како су ученици *Латинске школе* били веома оптерећени различитим дужности-



Митрополит Јован Ђорђевић



ма и обавезама, доколица и слободно време били су им драгоцени. Ваншколске активности су биле креативне и корисне. Ученици су радо припремали школске позоришне представе. И митрополит Ненадовић је волео ђачке представе, а у његово време су приређиване и „схоластическе комедије”. Једна од најпознатијих и свакако највреднијих представа била је дело наставника *Латинске школе*, Емануила Козачинског, о цару српском Урошу V, коју су његови ученици приказали, највероватније, у лето 1736. године, на месту на којем се данас налази двориште *Карловачке гимназије*.

За скоро двадесет година драгоценог рада, митрополит Павле Ненадовић постао је један од најзаслужнијих архијереја Српске православне цркве; његово време се пои-

а дешавало се да су без полагања разлика у испитима прелазили у друге школе, или су из других школа долазили

школске године постојао је „генерални екзамен”, за који су се ученици припремали од почетка године, и који је обухватио градиво сваког



Улазна врата, детаљ

стојећује са најзначајнијим периодима у историји српског народа, а његова активност на „на подизању културе и просвете међу аустријским Србима” била је изузетно значајна. Од тог доба, заправо, јавља се међу Србима изразитији интерес за просвету, књижевност и науку.

После смрти митрополита Павла Ненадовића 1768. године, престале су да раде све школе које је он основао и обновио. Одлуком царице Марије Терезије, 28. септембра 1770. године, (која је касније потврђена и законском одредбом), школе које су биле под надлештвом цркве долазе под контролу и утицај државе; брига о школама прелази у надлежност магистрата, а архијерејима је одузето право да се старају о ученицима и професорима. Нови митрополит, Јован Ђорђевић, није успео да обезбеди обнову и наставак рада *Латинске школе*.

Након његове смрти, 1774. године, на црквено-народном сабору у Сремским Карловцима, поред избора митрополита, посланици су тражили и одобрење царице Марије Терезије да се уместо клирикалних школа у свакој епархији карловачке митрополије оснује *семинарија* или *народна гимназија* са интернатом за 100 студената, као и „у име издржавања обавеза за сваки дом од пет крајцара”. Царичин одговор био је негативан, замисао српских посланика није одговарала концепту државног једин-

ства, са политичко-културног превлашћу немачке нације и успостављањем „верског јединства римокатоличке цркве”. С новим царем, Јосифом II, озбиљно су разматрали предлози да се гимназија оснује у Темишвару, изван српског етничког простора, где је могућност државне контроле била много већа него у Карловцима. Међутим, не желећи да се гимназија оснује далеко од духовног центра српског народа, митрополит Мојсеј Путник, рачунајући на милост аустријских власти, одбацује такву идеју.





Поглед из гимназијског парка



Зграда Карловачке гимназије



Двориште Карловачке гимназије

СРПСКА ПРАВОСЛАВНА ВЕЛИКА ГИМНАЗИЈА У КАРЛОВЦИМА

(од 1792. године до Другог светског рата)

Крајем XVIII века, који је био препун драматичних друштвених, политичких и културних промена, основана је *Карловачка гимназија*. И мада су Срби имали квалитетне школе и пре оснивања *Гимназије*, нова школа је за Србе у Хабсбуршкој монархији представљала значајан догађај у даљем развоју грађанске културе.

Учених и образованих људи међу Србима у Хабсбуршкој монархији није било довољно, а одговорне положаје администратора и чиновника, по правилу, заузимали су странци. До 1790. године Србима, упркос образовању и знању, није било дозвољено запошљавање у државним службама. Законским актом број 27. њима су додељена грађанска права,

слобода исповедања вере, а тек тада им је било признато и право да буду државни службеници.

Након смрти цара Јосифа II на власт долази Леополд II, који се одмах после ступања на престо суочава с проблемима насталим за време владавине његовог претходника. Германизаторска политика Марије Терезије и Јосифа II изазвала је бурне политичке реакције у Угарској и у свим хабсбуршким земљама. Нови цар је, желећи да ублажи овакву реакцију и показујући извесну попустљивост према својим негерманским поданицима, одмах суспендовао неколико реформских аката. Управо је тада митрополит Стеван Стратимировић (1757–1836) оживотворио идеје и молбе карловачких архијереја и ус-

пео да у Карловцима оснује прву српску православну гимназију. Сазнавши да угледни карловачки грађани и ктитор, Димитрије Анастасијевић Сабов, намерава да већу своту новаца поклони у добротворне сврхе, Стратимировић се, августа 1791. године, „пути са својом свитом његовој кући и лако га наговори да новац употреби за оснивање *Гимназије*. „Ја сам и с сâм таково нешто мислио и намеравао, да роду моме, а нарочито Карловчанима, какво добро учиним, али као прост и ненаучен човек нисам знао како ни на коју руку”, рекао је митрополиту Сабов. Стратимировић, сутрадан, у свој двор позове око стотину Карловчана, који су, подстакнути Сабовљевом племенитошћу, и сами даривали новац. Сабов



Нови изглед Гимназије

је даривао 10 000 форинти у готовини и 10 000 у обвезницама, а остали грађани 19100 форинти. Захваљујући личном утицају, Стратимировић је добио неопходни царски пристанак и повељу којом је одобрена молба Димитрија Анастасијевића Сабова за отварање гимназије у Карловцима. Најзаслужнији за њено оснивање постали су њени старатељи, најпре богати трговци и занатлије: Марко Гојковић, Василије Маринковић, Симеон Капетановић, Гаврило Хаџи-Крстић, Софроније Јовановић, а затим и славни уметник Јаков Орфелин. Основна дужност старатеља била је да брину о гимназијском новчаном фонду. Управа над Гимназијом поверена је (по митрополитовом предлогу, што је и царском одлуком потврђено) Јовану Рајићу, архимандриту

манастира Ковиљ, Стефану Авакумовићу, архимандриту гретешком, доктору Јовану Живковићу, карловачком градском физику, и Павлу Марковићу, народном архивару и регистратору. Заједно са митрополитом Стратимировићем они су водили Патронат.

Тако је настала, према наводима Николе Радојчића, „прва виша Стратимировићева школа, у којој су савременици гледали знаменити институт за изједначење једног даро-

витог, али дугим ропством варваризованог народа са просвећеним западним нацијама”. 14. август 1791. године наведен је, по протоколу директора Карла Румија, као датум оснивања Гимназије. У протоколу Гимназије записано је: „Protocollum Gymnasii Carloviciense inauguratum est 14. Augusti 1791”. Тога дана је ктитор, Димитрије Анастасијевић Сабов, објавио грађанима Сремских Карловаца своју племениту намеру да уложи новац у оснивање Гимназије,





Некадашњи изглед центра Сремских Карловаца („Шећер трг“)



Отирач за ноге на улазу

те да се при том оснивају још и Патронат и Старатељство гимназијских фондова. Прве школске 1791/92. године гимназијски Патронат отворио је припремни разред, из којег су ученици после положеног испита били уписани у први разред.

1. новембра 1792. године, с директором др Јованом Гросом (ђаком чувеног немачког романтичарског песника Фридриха Шилера, и студентом из Вајмара и са Јенског универзитета) на челу, почела је настава на

немачком и латинском језику, а према важећим наставним програмима царско-краљевских гимназија. У старој згради *Латинске школе* отпочела је припремна настава за прва два граматикална разреда. Наредне школске године отворен је трећи граматикални разред, а 1794/95. године *classis humanitatis*. Школске 1795/96. године *Гимназија* није радила због куге, која је харала Сремом, а следеће године отворен је и други разред *classis humanitatis*, са два нова професора.

Почетком 1798. године директора Јована Гроса заменио је Андрија Волни, који је био посвећен природним наукама и већ након две године створио збирку са око 800 комада минерала и камења. Према законским одредбама, директор је био обавезан да подноси полугодишњи извештај о раду и успеху који су постижали ученици *Карловачке гимназије*. Уџбеници су били писани на немачком језику, а понеки и на латинском. Српски језик се, као помоћни, употређавао у првом и другом разреду гимназије као средство споразумевања између наставника и ученика, али не и као наставни језик.

До 1798. године *Гимназија* је имала шест разреда, а како би створио што бољи наставни план, митрополит Стратимировић је ангажовао



Биста митрополита Стефана Стратимировића у Свечаној сали

најбоље методичаре тог времена. Наставни план из 1798. године примењиван је и за време директора А. Волнија, К. Румија и П. Магде, све до 1825. године. По завршеном школовању гимназијалци су, најчешће, одлазили на неки од универзитета у Монархији, где су, по правилу, постигли одличне резултате.

Већ од оснивања, *Гимназију* су уписивали ученици из различитих крајева, најчешће из аустријског дела Царства. Од почетка XIX века њу похађају и ђаци пореклом из османлијске царевине. Како би и најсиромашнијим ученицима обезбедио стан и храну, митрополит Стратимировић је основао *Благодјејаније*. Остали ђаци су се сналазили на различите начине, служећи код богатих удовица или радећи за надицу у бројним карловачким



виноградима. Најсиромашнији ђаци, који нису могли платити стан, боравили су у једној заједничкој просторији у гимназијској згради.

Поред образовног, у *Гимназији* је био дефинисан и дисциплински Протокол. Од оснивања до 1883. године, када је био суспендован, *Протокол* се веома мало мењао: дисциплински прекршаји су кажњавани укором, затвором, а постојале су чак и телесне казне; најтежа је свакако била она која се односила на (не)

препоруку директора за упис у наредни разред.

1825. године, по митрополитовом налогу, први пут је за директора *Гимназије* постављен један Србин. Јакв Герчић, потпуно посвећен послу директора и професора, показао се као изузетан организатор, способан и угледна личност, кога су поштовали и ученици и професори *Гимназије*. Застрели наставни план А. Волног нови директор је потпуно изменио прилаго-

Ову Гимназију основали су 1791 године митрополит
СТЕВАН СТРАТИМИРОВИЋ, ДИМИТРИЈЕ АНАСТАСИЈЕВИЋ
САБОВ и родољубиви грађани карловачки.

Зграду су 1891 године подигли и даровали српском
народу браћа ГЕРМАН и СТЕВАН АНЂЕЛИЋ.

Зграда је обновљена и ова плоча постављена
о прослави стотешездесетогодишњице Гимназије
7 октобра 1951 године.

Спомен-плоча у улазном холу



Врата у улазном холу

Патрони и директори,
деталј из читаонице →

дивши га духу времена. Од 1847. године у *Гимназији* се примењивао наставни план, по којем су поједини предмети предавани на латинском језику, други на немачком, а само неки на српском и мађарском језику. Строгу надзорну власт над *Гимназијом* у Сремским Карловцима имао је у овом периоду Дворски ратни савет из Беча.

Једна од преломних година у историји *Гимназије* била је 1852. година, када је за директора *Карловачке гимназије* патријарх Јосиф Рајачић поставио угледног професора и већ искусног руководиоца народних школа у Банату, Јована Пантелића. Од тада је у *Гимназији* сваки предмет предавао стручни професор, а уведена су и још два разреда, VII и VIII. Први Програм (извештај) *Српске*





32 Пећ у Свечаној сали Гимназије

гимназије карловачке објављен је 1852/53. године. Из њега сазнајемо да је од овог периода у наставном процесу српски језик (народни језик с црквеном ортографијом) равноправан са немачким, те да се настава изводи и на српском језику. Ученици су, у то доба, веома добро говорили немачки језик, те су се њиме служили чак и у званичним обраћањима директору. У овом периоду ученик *Карловачке гимназије* био је и славни романтичарски поета, Бранко Радичевић.

У слободним часовима ђаци су (упркос забрани) време проводили купајући се на Дунаву, возећи се чамцем, играли су тзв. лонга-мете лоптом, шетали се Стражиловом. Током 1893. године ђаци моле тадашњег директора да им дозволи да се једанпут недељно окупљају и читају своје саставе, да вежбају беседништво, оснују хор, те да могу приредити

једну до две приредбе у хуманитарне сврхе.

Право јавности с полагањем испита зрелости *Гимназија* је добила 1873. године. Српски језик са црквеном ортографијом примењивао се до 1871/72. године, када је Извештај о раду *Гимназије* штампао Вуковим реформисаном језиком и правописом.

После дугог мандата, директор Јован Пантелић одлази у пензију, а 1876. године на његово место Патронат поставља професора *Карловачке гимназије*, Стевана Лазића, који ће школом управљати наредних двадесет година.

1896. године, директора Лазића заменио је професор Василије Вујић, који је управљао школом пуних седам година. У том периоду школски надзорници су сведочили о врло добром раду и успеху ученика и професора *Карловачке гимназије*.

1907. године уведена је такозвана коедукација, тј.



Спомен-библиотека Карловачке гимназије

настава за девојке. Већ од 1912/13. године ученице су могле редовно да упишу и похађају *Гимназију*.

Карловачка гимназија је у току своје дуге историје неколико пута прекидала рад – током револуције 1848/49, због куге 1895/96. године, као и од септембра 1914. године па до 1. октобра 1917. године, када због ратних прилика *Гимназија* није радила.

У периоду 1791–1921. година *Гимназију* је похађало 27524 ученика.

Након 130 година под патронатом Српске православне цркве, 24.4.1921. године, одлуком министра просвете, *Карловачка гимназија* постаје државна установа.

Од 1917. до 1921. године *Гимназија* је функционисала као класична гимназија, а у периоду 1921–1941. година као реална гимназија.

После пензионисања Василија Вујића, Патронат именује новог директора,

професора Радивоја Врховца. До 1921. године директор Врховац, инспиратор и заштитник првог ђачког удружења – Литерарне дружине Стражилово, највећу пажњу посвећује бризи о ученицима, њиховом васпитању и моралном развоју. Врло популаран и поштован, један од најистакнутијих директора у дугогодишњој историји *Гимназије*, Врховац је захтевао од професора да развијају и исказују љубав према својим ученицима. „Стога је љубав, заиста, најбољи васпитач”, говорио је. „Ако учитељ нема истинске љубави и стрпљења према детету, и неће да разуме природу људску ни по себи самом, а хоће да васпитава, доказује у најмању руку да нема савести”. И мада је *Гимназија* претворена у реалну гимназију, у њој се и даље, колико год су то околности дозвољавале, радило у духу традиције старе класичне гимназије. Постојао је

широк спектар ђачких организација, попут Стражилова, Будућности, Подмлатка сокола, као и новостворених: Заводске општине, Подружнице феријалног савеза, Ђачког уметничког друштва, Ђачког привредно-техничког удружења Рад и других. Велики број ђака *Карловачке гимназије* и у овом периоду станао је у школским интернатима, Стефанеуму и Свештеничком конвикту, а изванредан број ученика Богословије свети Сава, који су похађали *Гимназију*, станао је у делу *Гимназије* у коме је радила *Богословија*. *Карловачка гимназија* је доследно неговала традиционални систем награђивања и помагала је ученицима у обезбеђивању стипендија, светосавских стипендија и награда, поклона у књигама и сл.

Након Радивоја Врховца, директор *Карловачке гимназије* од 1929. па до 1933. године



Андрија Волни, некадашњи директор

постаје Велимир Стефановић. За в.д. директора *Гимназије* 1933. године именован је Симеун Грозданић.

Иако је 1940. године формирано Удружење бивших карловачких ђака, а на Скупштини бивших карловачких ђака у Београду изражена жеља да се настави чување традиције *Карловачке гим-*

назије, обележавање 150-те годишњице постојања гимназије није се остварило. У прва три месеца 1941. године рад у *Гимназији* одвијао се под психозом долазећег рата. Телеграфским расписом Министарства просвете од 31.3.1941. године наређено је да *Гимназија* обустави рад, а већ од првога дана владавине НДХ режим је почео да објављује законске одредбе у циљу планског и систематског уништења многих српских културних и историјских завода, институција и споменика. У *Гимназији* је забрањена употреба ћирилице и екавски изговор, а законском одредбом од 19.9.1941. године целокупна имовина *Карловачке гимназије*, Српског црквено-народног школског фонда и архиђејезејског српског православног свештеничког конвикта постају власништво НДХ. Рад у *Гимназији* је прекидан због боравка војске, смештаја болнице,

и најчешће због недостатка огрева. Проблеми су настали и због недостатка адекватног стручног кадра и заузетости наставника на честим војним вежбама. Наставницима јеврејског порекла забрањен је рад; у школи су деловале разне усташке организације, а од 1937. године, када је формиран СКОЈ, деловала је у и организација Комунистичке омладине. Током ратног периода страдало је тридесет и двоје ученика, док је на присилан рад, у Немачку, из *Карловачке гимназије* одведено 9 ученика. Током Другог светског рата *Гимназији* су начињене велике штете. Библиотека је у више махова страдала. Из ње су однесене све вредније књиге, настале крајем 18. века; нестало је око 2.000 књижевних дела. У потпуности је нестала нумизматичка збирка, уништене су археолошка, природнописна и хемијска збирка.



Поклон Карловачкој гимназији,
канцеларија директора



Улаз у Гимназију и скулптуре оснивача

Трг Бранка
Радичевића





КАРЛОВАЧКА ГИМНАЗИЈА ОД ДРУГОГ СВЕТСКОГ РАТА ДО ДАНАС

Иако су Сремски Карловци ослобођени 23. октобра 1944. године, због лошег стања у којем се нашла гимназијска зграда, *Гимназија* је почела са наставним радом тек 12. марта 1945. године. Из Летописа школе јасно се види да је ово била веома кратка школска година, и да су крупни историјски и политички догађаји утицали на систем образовања и васпитања. Вршилац дужности директора постао је пензионисани директор Милан Јаковљевић. Део наставника није имао адекватну стручну квалификацију, а већина их је предавала два, па и три наставна предмета. Након Јаковљевића, директор постаје Мирко Шијачки, а после њега Душан Зеленовић. Први школски Савет у гимназији основан је октобра 1946. године.

40 160-ту годишњицу рада школе Карловачка гимна-

зија обележила је октобра 1951. године, а на свечаној академији школи је додељен Орден заслуга за народ првог реда. Јубилеј је обележен и оснивачком скупштином Удружења бивших ђака и наставника *Карловачке гимназије*, а истога дана, у холу *Гимназије*, откривене су две спомен плоче, које и данас у њему стоје.

Након директора Милана Арсенића, првог септембра 1963. године за директора је изабран Бранислав Радосевић, а 1.9.1968. године руководио је *Гимназије* „Бранко Радичевић” први пут постаје жена, Невенка Доброњовски. Године 1974. преласком на систем усмереног образовања, *Гимназија* функционише под именом *Центар за образовање кадрова преводилачке и културолошке струке и заједничко средње образовање* „Бранко

Радичевић”, а 1983. године назив *Гимназије* је промењен у *Образовни центар Карловачка гимназија за позивноусмерено образовање и васпитање средњег ступња*.

1984. године директор *Гимназије* постаје професор немачког језика, Вуко Пешикан. У време његовог мандата десиће се значајне промене битне за развој и историју школе, која након





Ходници Гимназије



Улазна врата у Гимназију



200 година постојања, школске 1990/1991. поново постаје гимназија под именом *Карловачка гимназија* у којој се обавља образовно-васпитна делатност у оквиру средњег образовања и васпитања, по плану и програму филолошке гимназије, у одељењима страних и класичних језика и са ученицима који имају изражене језичке способности. Оваквим опредељењем отварају се нове перспективе развоја *Карловачке гимназије*, којим ће она успети да поврати много од своје старе величине и угледа. Свечаном академијом и низом пратећих садржаја и публикација обележена је 200-та годишњица постојања *Карловачке гимназије*. Поводом 200-те годишњице рада, Српска православна црква одликовала је *Карловачку гимназију* Орденом светог Саве I степена.

1998. године Вуко Пешикан одлази у пензију, а директор постаје Зоран Мићуно-

вић, дугогодишњи професор историје, који ће ту дужност обављати све до 2003. године, када директор постаје професор музичке културе, Раде Зејак.

Године 1990. основано је Друштво за неговање традиције и развоја Сремских Карловаца, које је својим програмом, углавном, обухватило некадашње Удружење бивших карловачких ђака и професора, а чији чланови су се у знатном броју у њега



Орден св. Саве I степена



Трг испред Гимназије



Медаљон св. Саве

и учланили. Удружење је иницирало оснивање Фонда за награђивање ученика Карловачке гимназије.

У присуству некадашњих ученика и професора Карловачке гимназије, 28. јуна 2005. године, у Свечаној сали Гимназије, основано је Удружење карловачких ђака, које чине некадашњи ученици, професори и пријатељи школе. После пригодног програма, у радном делу Скупштине усвојен је Статут и изабран Управни одбор удружења.



Повеља др Ђорђе Натосевић

8. новембра 2006. године, због постигнутих резултата у претходне две школске године, ИВ АП Војводине доделило је Карловачкој гимназији Плакету др Ђорђе Натосевић – најзначајније признање у области образовања које додељује Покрајина.

10. маја 2007. године, одлуком Владе Републике Србије, Карловачка гимназија проглашена је школом од посебног националног значаја.



Спомен-плоча на улазу у Гимназију



Гимназијска тераса

ПРИЛОЗИ

ГИМНАЗИЈА И УЧИТЕЉСКА ШКОЛА

Октобра 1945. године у Сремским Карловцима отворена је Учитељска школа, смештена у згради данашње *Карловачке гимназије*, а тада *Гимназије Бранко Радичевић*. Први њен директор био је Бошко Зековић, а последњи др Радмило Достанић.



Мешовита учитељска школа имала је свој Интернат и успешно је образовала учитеље и наставнике. Иако су обе школе радиле у супротним сменама, наставници једне школе допуњавали су часове у другој. Догађало се и да професор једне школе постане директор друге. Тако је Мирослав Јерков, гимназијски професор, постао директор Учитељске школе, а Невенка Доброњовски, професор учитељске школе, постала директор *Гимназије*. Зоран Мићуновић, ученик Учитељске школе, касније је био помоћник директора Вука Пешикана, као и директор *Карловачке гимназије*.

Одлуком АП Војводине од 20. јуна 1968. године, Учитељска школа је укинута, а 1974. године она престаје са радом. У периоду 1945–1974. година 1677 учитеља је стекло диплому Учитељске школе у Сремским Карловцима.

Химна Карловачке гимназије је, заправо, песма учитељске школе коју је, са додатком четврте строфе, у *Карловачку гимназију* пре-нео један од њених ученика.

Ентеријер Гимназије



Бочни изглед зграде

ЗГРАДА КАРЛОВАЧКЕ ГИМНАЗИЈЕ

Првих сто година *Гимназија* је била смештена у некадашњој Митрополитској латинској школи у Сремским Карловцима, коју је подигао митрополит Павле Ненадовић. Често обнављана и проширивана, зграда, с васпитно-образовног и здравственог аспекта, није одговарала потребама *Гимназије*. Зато је на темељима старе школске зграде, захваљујући помоћи српског патријарха Германа Анђелића и његовог брата Стефана, проте митровач-

ког, подигнут нови школски објекат. Зграду је пројектовао будимпештански архитекта Јулије (Ђула) Партош, по угледу на српско-византијску средњовековну архитектуру, и са богатом украшеним главним улазом. Када је саграђена (1890–1891) уједно је служила и као патријаршијски двор, и сматрана је најрепрезентативнијом српском грађевином у Војводини. Темље је, 12. маја 1890. године, осветио патријарх Георгије Бранковић. До октобра 1891.

године зграда је довршена и предавања су одмах почела. Поводом прославе школске славе, отворени су били нови кабинети, библиотека, учионице са збиркама наставних учила.

Велики радови на згради урађени су у периоду 1970–1980. година. Крајем 80-тих извршена је реконструкција школског дворишта. Нови кров зграде постављен је школске 2002–2003. године.





Двориште Гимназије



Стара зграда Карловачке гимназије



Похрани из Срем, Карловаца.

Главни улази

Нова зграда Карловачке гимназије

ПЕЧАТ КАРЛОВАЧКЕ ГИМНАЗИЈЕ

О школском печату је, у просветним извештајима из 1904. и 1905. године, говорио Радивој Врховац. По његовом сведочењу, печат је направљен 1795. године. По налогу митрополита Стевана Стратимировића створио га је бакрорезац Јохан Матија Шмуцер, знаменити бечки уметник чувен по бакрорезима Рубенсових слика. Печат се састоји од постоља с лиром, која се налази на степенику на којем је уписана 1791. година; на постољу су две загрњене музе које симболишу науку и уметност, а свака од њих руком указује

на један предео. Муза с десне стране упућује на сунце, тј. просвету, а она с леве стране на плодне винограде који омогућују развој просвете. Изнад њих, у виду облака, нестаје незнање. Кроз лиру су провучена два рога пуна цвећа, као знак среће, плодности и успеха. Око рогова је испрплетена врпца с натписом на латинском језику: *Libertalitate, litterae, humanites* – за слободу, знање и хуманост. Око печата на латинском језику стоји натпис: *Sigillum GYMNASII PRIVILL ECCELSIE ORIENTALIS non unitorum carlovicensis* – што,

у преводу, значи: *Печат карловачке привилеговане гимназије неуједињене источне цркве*. У латинском тексту се уочава и грешка гравера; наиме, уместо речи *ecclesie* пише *eccelsie*.

Током 90-тих година поново је актуелизовано питање печата. На предлог Вука Пешикана, тадашњег директора гимназије, професор ликовне културе, академски вајар Ратко Гикић, отисак печата *Карловачке гимназије* пренео је у форму барелефа. Бронзани одливак налази се, сада, на улазу у *Гимназију*.





Грб Карловачке гимназије (барелеф)

ЗВОНО КАРЛОВАЧКЕ ГИМНАЗИЈЕ

Звоно *Карловачке гимназије*, изливено вештином Јосифа Петровића, у Новом Саду 1861. године, постављено је 1891. године и оглашавало се све до 1979. године, када је

зазвонило ново, електрично програмирано звоно. Упркос променама, то звоно и данас се налази на старом месту на згради *Гимназије*. На једној страни звона је утисну-

та реченица: „*Ово је звоно Карловачке српске Велике Гимназије*”, док се на другој страни налази рељеф патрона школе и њеног заштитника, светог Саве.



Звоно Карловачке гимназије, детаљ



Звоно Карловачке гимназије



Спомен-библиотека Карловачке гимназије



Фототипско издање Мирослављевог јеванђеља

године, *Вечни календар* Захарија Орфелина из 1783, *Граматика* Малетија Смотричког из 1721. и 1755. године, *Историја* Јована Ра-



јића (1774–1775), *Живот и прикљученија* Доситеја Обрадовића (1783) и *Совјети здравога разума* из 1784. Басне из 1788. године, као и фототипско издање *Мирослављевог јеванђеља* из 1897. године. У Библиотеци се налазе и најстарија издања дела Вука Стефановића Караџића: *Писменица србскога језика* из 1814, и *Српски рјечник из 1818. године*, *Народне српске pjesме* (1824), *Народне српске пословице* из 1836. године,

Вуков превод *Новог зајвета* из 1847, *Песме* Бранка Радичевића, објављене исте године, латинске књиге из 16. и 17. века, *Хербарјум*



Фототипско издање Мирослављевог јеванђеља



Детаљ из Мирослављевог јеванђеља



Стихологија из XVIII века

наслова припада хуманистичким наукама, али постоји и значајан број књига из природних наука; 4624 годишта школских извештаја, партитуре духовне музике Глинке, Малашкина, Римског-Корсакова, Чајковског...

Појединачна дела, али и читаве библиотеке, Споменбиблиотеци су даривали ди-

професора и директора Андрије Волног, као и скоро сви стари гимназијски уџбеници. У књижном фонду налазе се књиге на српском, латинском, немачком, грчком, хрватском, руском, чешком, словачком, словеначком, бугарском, француском, мађарском, италијанском, енглеском и румунском језику. Највише

Оснивачка повеља Леополда II са печатом владарског дома Хабсбурга



ректори *Гимназије* (Јохан Грос, Андрија Волни, Карло Руми, Јаков Герчић, Стеван Лазић, Василије Вујић), њени професори (Кирил Аранички, Јован Живановић, Паја Адамов Марковић, Глигорије Лазић, Стеван Поповић), бивши ђаци, добротвори (библиотека патријарха Германа Анђелића), патрони, научна друштва и установе (Матица српска, Српско учено друштво, САНУ, ЈАЗУ), књижари и издавачи. Фототипско издање *Миротиславовог јеванђеља* Библиотеци је поконио краљ Александар Обреновић, а црногорски кнез, Никола Петровић, поконио је своје дело *Пјесник и вила*. Отац Бранка Радичевића, Теодор Радичевић (и сâм једно време карловачки ђак), у свом тестаменту из 1863. године поконио је *Карловачкој гимназији*

700 форинти и 513 књига (између осталог и 32 књиге Фридриха Шилера), као и орман у којем су се књиге налазиле, напомињући да „све оставља *Карловачкој гимназији*, у којој су му и синови учили”.

У част двестагодишњице постојања, 1991. године, Библиотека Матице српске завршила је послове на преуређењу и обради Спомен-библиотеке *Гимназије* у музејски тип библиотеке, а фонд од 18.198 књига и 8.481 годишње периодике отворен је за научну јавност.

Библиотека је споменик културе и под заштитом је државе Србије. Поред Спомен-библиотеке у школи постоји и веома квалитетна школска библиотека намењена ученицима и професорима.



74 ПРИИДИ МЯ ПОКАЯЮЩАЯ
СЯ КЪ ДАЮЩАЯ
СЛА ТВОЯ ГИ СЛА
ЖЕЛАННОУ ИСХОУ ТАКО
СНЕСЕ ДИША МОЯ КЪ
ДВЕРИ ГИМЕ СРЦЕ
МОЕ ИНАИТИ АТОМ
КЪ РАДОУ СНАСЕ СЪБЪ
ЖИЕТ ИВО ПИИЦА СОВ
РЪТЪ СЕБЕ ХРАМИХ
ИГРЫЦА ГИ БЪДО СЕБЕ
НАДЕЖЕ ПОДОЖИТИ ПИИ
ЦЕ СВОЕ СОВАЩЕ ТВОЕ

ГИ СЛА СРЦЕ МОЕ ИКЕ
МОЕ КАРЖЕИ ИЖКОУЩЕИ
КЪДО МОУ ПИИ СЛА КЪ
ИМЪ КЪ СНАМЪ КЪ СЛА
ПИИ С КАРЖЕИ МОУЖЕ
САМУЖЕ СЕПЪ ЗАСТΟΥ
ПАНИЕ ЕГО СЪТЪ СЕ
КЪ СЪЖЕНА КЪ СОН СВОЕ
ЗАВЪША КЪ СЛА ПЛА
УКИМУ НАМЪ СТУ СЪЖЕ
ПЛАЖИ ИГО КАРЖЕИ
ДАСТА ЗАКОНЪ ПЛАЖИ
ПОКАХИТИ СОНАМЪ КЪ СЛА
ИВАИТИ СЪ БЛА КЪ СОН
ГИ СЕ СЛА СЪ СЛА ИМЪ
ПИИ МОЮ КЪ СЛА ИМЪ СЕ

БРАНКО РАДИЧЕВИЋ – НАЈСЛАВНИЈИ ЋАК КАРЛОВАЧКЕ ГИМНАЗИЈЕ

Бранко Радичевић је свакако најславнији и најпопуларнији карловачки ђак. Чувени српски романтичар, аутор елигије *Кад млидија умрети*, песник дитирампских *Враголија* и *Циц-а*, писац јампски интониране *Туге и опомене*, Бранко (Алексије) Радичевић (1824–1853) уписао се у *Карловачку гимназију* 7. октобра 1835. године. Остало је забележено да је Бранко у периоду 1835–1841, у време директора Јакова Герчића, похађао *Карловачку гимназију*, те да је током ових шест година био

„одличан ученик у наукама и примерног владања”, а 1840/41. и цензор који је, у оно време, имао обавезу да недељом и празником прозива ученике, па чак и да по налогу директора истражи и понеки ђацик несташлук.

Бранко је *Гимназију* уписао са једанаест година, и завршио је шест разреда, колико је тада и трајало школовање. Своје ђаковање, усхићење животом

и *рајско Стражилово*, опевао је у *Ђачком растанку*:

Ој, Карловци, место моје
драго!
К'о детенце дошао сам амо;
Игра беше једино ми
благо,
Слатко звах ја мед и
смокво само.
Дете мало, голушаво тиче
Дође тиче па се ту навиче...

(Из *Ђачког растанка*)



Део Бранкових уџбеника и свезака, исписаних уредним каллиграфским рукописом, налази се и данас у Спомен-библиотеци *Карловачке гимназије*. Једно време *Гимназија* је носила песниково име, а његова биста се и данас налази у гимназијском двористишту, на самом улазу у зграду.



Биста Бранка Радичевића у дворишту Гимназије

ОБНОВЉЕНА ЗАСТАВА КАРЛОВАЧКЕ ГИМНАЗИЈЕ

На прослави 216-те годишњице *Карловачке гимназије*, на Свечаној академији поводом Дана школе, на иницијативу директора школе, Рада Зејака, а захваљујући госпођи Јасни Маширевић-Атанацковић, некадашњем

ђаку *Карловачке гимназије*, обновљена је Застава Карловачке гимназије. Изглед Заставе реконструисан је на основу сећања бивших карловачких ђака, чиме су евоцирана сећања на 1941. годину и дешавања од 27.

марта. Застава је израђена од свиле светлоплаве боје, уоквирена је белим ресама, на њеној средини налази се печат *Карловачке гимназије*, а изнад њега ћирилични натпис – *Српска велика гимназија карловачка*.



СРПСКА ВЕЛИКА ГИМНАЗИЈА
КАРЛОВАЧКА



Обновљена застава Карловачке гимназије

ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ КАРЛОВАЧКЕ ГИМНАЗИЈЕ



У раду *Карловачке гимназије* посебно место заузима издавачка делатност, која подразумева издавање књига, брошура, Годишњег извештаја о раду *Гимназије*, школског часописа. До сада је, у оквиру издавачке делатности, припремљено и објављено неколико прозних и поетских књига: *Ђачка вила* – зборник књижевних првенца карловачких ђака, збирка песама *Понорница*

Јованке Иванишевић, *Кишосеви* Радмиле Ерцеговац и *Преламања* Наташе Милутинов, антологија награђених приповедака Фонда Иван Радоњић, *Збирка лирике и кратке приче* (песме Маје Јованчевић, Јоване Шуваков и приповетке Зорана Свилара), *Прозе* (збирка кратких проза Михајла Радивојевића, Милоша Ћипранића и Љубише Аугустина) и збирка прозних и поетских текстова Луне Јовановић и Александра Роквић.

Значајан део духовне традиције *Карловачке гимназије* представља *Бранко*, школски часопис конципиран као лист карловачких ђака и професора. Настављајући традицију листова *Карловачке гимназије* (*Рад*, *Преодница*, *Освиг*), *Бранко* је, под овим именом, покренут 1974. године. Током сваке школске године излазе по три броја, а јунски број

увек је посвећен генерацији матураната. Уређивачку редакцију *Бранка* чине ђаци и професори; лист афирмише младе новинаре, писце, цртаче, фотографе; истраживачки и аналитички приступа појавама у музици, књижевности, уметности, спорту; бави се феноменима из свакодневног живота; представља садашње и бивше ђаке и професоре; указује на битна питања из гимназијског живота.



Бранко, лист Карловачких
Ђака и професора



УЧЕНИЦИ КАРЛОВАЧКЕ ГИМНАЗИЈЕ

Карловачка гимназија је одувек била чувена. Њени ђаци, по својим интересовањима другачији, свесни духа традиције и одговорности према њој, с поносом кажу да су похађали ову школу и са радошћу јој се враћају. Карловачка гимназија је знаменита по специфичном духу привилегованог сабеседништва између њених ученика и професора, а многи бивши ученици сада су професори Карловачке гимназије.

У клупама Карловачке гимназије седели су знаменити ђаци: Јаков Герчић, Јосиф Рајачић, Сима Милутиновић Сарајлија, Милован Видаковић, Иларион Руварац, Стефан Шупљикац, Павле Соларић, Димитрије Давидовић, Јован Суботић, Јован Стерија Поповић, Бранко Радичевић, Ђорђе Поповић Даничар, Васа Стајић, Ђорђе Натошевић, Дејан Медако-

вић, Борислав Михајловић Михиз, Вида Огњеновић,

Слободан Тркуља, Горан Шушлик, Ото Хорват...



Сцена из представе, Позориште Козачински



Хор девојака Карловачке гимназије



Лак за косу, ученички мјузикл на енглеском језику

КАРЛОВАЧКА ГИМНАЗИЈА ДАНАС

Данас је Карловачка гимназија филолошка гимназија коју похађају ученици из целе Србије. У школи се примењује специјалан програм рада намењен обдареним ученицима. Ђаци су распоређени у 24 одељења и похађају смерове класичних (латински и старогрчки) и живих језика (енглески, немачки, француски, руски, италијански и шпански језик). У одељењима има по 24 ученика, а настава језика се одвија у групама од 12 ученика.

У школи постоји Хор девојака Карловачке гимназије, школски лист Бранко, позориште на српском (позориште Козачински) и енглеском језику, школски оркестар и различите секције попут новинарске, радијске, еколошке, фотографске, ликовне, спортске, библиотечке, астрономске, информатичке, радионице креативног



Дан толеранције и љубави у Карловачкој гимназији



Међународни прозни фестивал у Карловачкој гимназији



Читаоница Карловачке гимназије



Школска библиотека Карловачке гимназије



Детаљ с терасе испред читаонице



Лустер у Свечаној сали

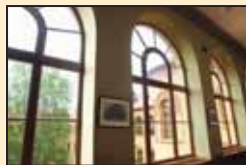
писања, секције из беседништва... као и литерарни фондови Иван Радоњић и Филип Француски.

Ученици *Карловачке гимназије* на окружним и републичким такмичењима освајају значајне награде, учествују на семинарима, наградним конкурсима, различитим домаћим и интернационалним пројектима, размени и сарадњи са школама из земље и иностранства, литерарним и драмским фестивалима, у раду Истраживачке станице Петница, традиционално

обележавају Дан школе, Дан љубави, пажње, поштовања и толеранције, Школску славу, Бранков дан и Дан матураната.



Ентеријер Гимназије



Ходник Гимназије



Свечана сала Гимназије

Фронтални
изглед
Гимназије





ЛИТЕРАТУРА О КАРЛОВАЧКОЈ ГИМНАЗИЈИ

О Карловачкој гимназији постоје значајни записи, Гимназија је помињана у многим историјским списима и у белетристици, а њено здање кориштено је и у филмској продукцији (*Балкан експрес*, *Варљиво лето*, *Лајање на звезде...*).

Сремски Карловци и Стражилово помињу се у аутобиографском делу *Живот Дра Јована Суботића*, *Карловачком ђаку Косте Руварца*, *Сећањима* Теодоре Петровић, *Отровном млеку маслачка* Виде Огњеновић, *Аутобиографији о другима* Борислава Михајловића Михиза, *Ефемерису* и *Лумену Карловачке гимназије* Дејана Медаковића.

Још од почетка 18. века, од *Похвале Славоније*, *Фрушке* и *Карловаца* Стевана Зурковића, преко Јована Пачића (*Сујетна жеља моја...*), Бранка Радичевића

Грчића Миленка (*Мозаик*), Лазе Костића (*У Срему*), па све до Милоша Црњанског и његове поеме *Стражилово*, постоји значајна линија српске завичајне поезије, тзв. стражиловска линија српског песништва.

Године 2008, у издању Културног центра Карловачке уметничке радионице објављена је књига Раше Перића под називом *Српски Сион*, у којој су сакупљени значајни поетски текстови с мотивима Карловаца и Стражилова, инспирисани Бранком Радичевићем: од српске народне лирике, српских грађанских песама, преко Лукијана Мушицког, Симе Милутиновића Сарајлије, Његоша, Алексе Шантића, Милутина Бојића до Иве Андрића, Дејана Медаковића и Борислава Михајловића Михиза.

Сећања на Карловачку гимназију казују и Димитрије Руварац, Радивој Врховац,

Адам Прибићевић, Милан Јаковљевић, Сима Грозданић, Жарко Калинић, Душан Ј. Поповић, Коста Петровић, Павао М. Ракош, др Гојко Николиш, мр Милана Бикички и други у књизи коју је, поводом 200-годишњице оснивања *Карловачке гимназије*, под називом *Најлепше је ђачко доба*, приредио Радивој Ковачевић.

О Гимназији су писали Добривој Николић (*Карловачка гимназија: 1791–1934*), Коста Петровић (*Историја српске православне велике гимназије карловачке*), Душан Ј. Поповић (*Проблеми Војводине*), Никола Радојчић (*О стотнешестогодишњици Карловачке гимназије*), Стеван Драгојевић (*Карловачка гимназија 1971–1991*), Мара Тодоровић (*Спомен-библиотека Карловачке гимназије*) и многи други.





ХИМНА КАРЛОВАЧКИХ ЋАКА

Разгранала грана јоргована,
Красила је ону нашу ноћ.
У доба младости, среће и радости,
У доба најлепшега сна.

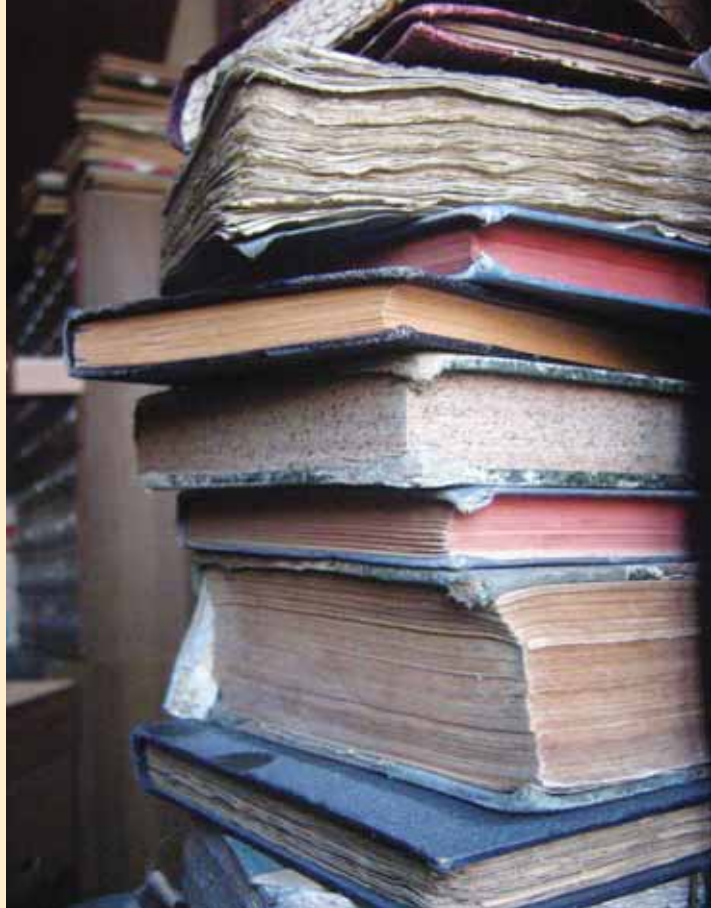
Сећаш ли се оне Дворске баште,
Где си некад љубио ме ти?
У твоме загрљају, у оном дивном мају
То су били најлепши нам сни.

У животу ништа није трајно,
Све пролази, свему дође крај.
Људи се састају, воле и растају,
и на крају свако буде сам.

Али ми смо карловачки ђаци
Успомене враћају нас ту.
И ми се састајемо, волимо,
не растајемо
И на крају нико није сам.

Јован Рајак







Св.м. Карловці - Капела Мисл



СРЕМ. КАРЛОВЦИ

ЛИТЕРАТУРА:

Петровић, Коста: *Историја Српске православне велике гимназије карловачке*, Матица српска, Нови Сад 1951.

Петров, Александар: *Поезија Црњанског и српско песништво*, Београд 1971.

Бранко, лист карловачких ђака и професора, бр. 6–7, Сремски Карловци 1979.

Бранко, лист карловачких ђака и професора, бр. 11–12, Сремски Карловци 1981. (новембар)

Грујичић, Ненад: *Бранко – песник младости*, Књижевна заједница Новог Сада, Нови Сад 1985.

Петровић, Мара: *Спомен-библиотека српске велике гимназије карловачке*, Библиотека Матице српске, Нови Сад 1991.

Ђачка вила, зборник, Карловачка гимназија, Сремски Карловци 1991.

Ковачевић, Радивој: *Најлепше ђачко доба*, Сремски Карловци 1991.

Бранко, лист карловачких ђака и професора, бр. 75, Сремски Карловци 2006. (април)

Перић, Раша: *Српски Сион*, Културни центар Карловачка уметничка радионица, Сремски Карловци 2008.

Годишњи извештај о раду *Карловачке гимназије* за школску 2006/2007. и 2007/2008.

Архива *Карловачке гимназије*.

